

आरबीआय 'पैसे कर्जाऊ देण्यावरील विधीविधानांचा आढावा घेण्यासाठी स्थापन केलेल्या तांत्रिक गटाच्या अहवालावर' आपल्या प्रतिक्रिया मागवीत आहे .

'वर्ष २००६-२००७ साठी वार्षिक धोरण निवेदना'च्या परिच्छेद १५३ मध्ये रिझर्व बँकेने (अ) पैसे कर्जाऊ देणे शासित करणाऱ्या विद्यमान वैधानिक चौकटीच्या परिणामकारकतेचा आढावा घेणे, (ब) वेगवेगळ्या राज्यातील अंमलबजावणी यंत्रणांचा आढावा घेणे, (क) ग्रामीण जनतेच्या हितासाठी कायदेशीर आणि अंमलबजावणी चौकटीत सुधारणा करणे यासाठी पैसे कर्जाऊ देण्यावरील विधीविधानांचा आढावा घेण्यासाठी तांत्रिक गटाची स्थापना करण्याचे जाहीर केले होते.

श्री.एस.सी.शुक्ला तत्कालिन प्रभारी विधी सल्लागार भारतीय रिझर्व्ह बँक यांच्या अध्यक्षतेखाली, एक तांत्रिक गट प्रस्थापित केला गेला, ज्या मध्ये तीन निवडक राज्य सरकारांचे सचिव व भारतीय रिझर्व्ह बँक च्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांचा समावेश होता. गटात अन्य अकरा राज्यातील निमंत्रितांचाहि समावेश होता.

तांत्रिक गटाने, गहन विचारविनिमयाद्वारे, देशाच्या विविध भागात सध्या असलेल्या पैसे कर्जाऊ देण्याच्या कार्यातील पध्दतींचा अभ्यास केला; सर्वेक्षणांद्वारे काही वास्तव परिस्थितीचा अंदाज घेतला; सावकार आणि औपचारिक वित्तीय संस्था यांच्यातील संबंधांची शक्यता आजमावून पाहिली आणि पैसे कर्जाऊ देण्याचे नियमन करण्याच्या आंतरराष्ट्रीय पध्दतींचा आढावा घेतला.

पैसे कर्जाऊ देणे शासित करणारा कोणताहि सर्वसमावेशक कायदा सध्या अस्तित्वात नसल्याने, तांत्रिक गटाने राज्य सरकारच्या विचारार्थ आणि स्वीकृतीसाठी एका आदर्श कायद्याची शिफारस केली आहे. प्रस्तावित आदर्श कायदा, आंतरराष्ट्रीय आणि स्थानिक स्तरावर उपलब्ध असलेल्या अशाच प्रकारच्या विधीविधानातील महत्त्वपूर्ण घटक प्रतिबिंबित करतो.

तांत्रिक गटाने विद्यमान कायद्यामध्ये अशाही काही दुरुस्ती सुचविल्या आहेत की, ज्यामुळे संभाव्य वादाचे त्वरीत अनौपचारिक व सहज निराकरण करणे शक्य होईल. तांत्रिक गटाने प्रस्तावित केलेल्या आदर्श विधीविधानातील तरतुदी खालीलप्रमाणे आहेत :

- ◆ सावकारांच्या नोंदणीसाठी आणि त्यांच्या नोंदणीच्या नियतकालीन नूतनीकरणासाठी सोपी आणि विना-अडथळा कार्यपध्दती;
- ◆ अधिक चांगल्या अंमलबजावणीची खात्री करण्यासाठी सरळ सोपी विवाद सोडविणारी यंत्रणा;
- ◆ सावकारानी आकारायच्या व्याजाच्या कमाल रकमेवर बंधन घालणारा दमदुप्पटीचा नियम स्वीकारणे; आणि
- ◆ बाजारातील दराना अनुसरून नियतकालाने व्याजाचा कमाल दर निश्चित करणे.

गटाने औपचारिक आणि अनौपचारिक कर्जे देणारे यांच्यात दुवा निर्माण करण्याची शक्यताहि पडताळून पाहिली, ज्यायोगे एखादा 'अधिग्राह्य कर्जदाता', जर सुरक्षा उपाय असतील तर, औपचारिक क्षेत्राला ऋण देण्यासाठी अतिरिक्त वाहिनी म्हणून कार्य करू शकतील.

या गटाने दिलेला अहवाल भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या www.rbi.org.in या वेबसाईटवर उपलब्ध केलेला आहे. अहवालात व्यक्त केलेला दृष्टीकोन तांत्रिक गटाच्या सदस्यांचा आहे आणि तो ते ज्या संघटनांशी संबंधित आहेत त्यांचा असणे आवश्यक नाही.

सर्व हितसंबंधिताना विनंती करण्यात येत आहे कि, त्यानी तांत्रिक गटाने केलेल्या शिफारशींवरील आपल्या प्रतिक्रिया या प्रसिध्दी पत्रकाच्या तारखेपासून चार आठवड्यांच्या आत श्री. जी. श्रीनिवासन, मुख्य महाव्यवस्थापक, ग्रामीण योजना आणि ऋण विभाग, भारतीय रिझर्व्ह बँक, सेंट्रल ऑफिस, शहिद भगत सिंग मार्ग, मुंबई- ४०० ००९ यांच्याकडे किंवा इ-मेलद्वारे सादर कराव्यात.

जी. रघुराज.
उप महाव्यवस्थापक

प्रेस रिलिज क्र : २००७-०८/११४